

ตำนานและนิทานพื้นบ้านกับกระบวนการขัดเกลาเยาวชนภาคใต้
Mythology and Local Folk Tales and Youth Socialization in Southern
Thailand.

ทวีช บุญแสง¹

บทคัดย่อ

ตำนานและนิทานพื้นบ้านภาคใต้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทวรรณกรรมท้องถิ่น ซึ่งสะท้อนระบบความสัมพันธ์ระหว่างสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและความเชื่อของภาคใต้ในสมัยอดีตปัจจุบันภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทนี้ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเยาวชน คนรุ่นใหม่ขาดความสนใจในตำนานและนิทานพื้นบ้านการพัฒนาตำนานและนิทานพื้นบ้านเป็นสื่อภาพเคลื่อนไหวเป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาสู่นวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสามารถนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1. เพื่อวิเคราะห์ศีลธรรมจริยธรรมที่ปรากฏในตำนานและนิทานพื้นบ้านของภาคใต้ 2. เพื่อนำเสนอตำนานและนิทานพื้นบ้านภาคใต้มาพัฒนาเป็นสื่อภาพเคลื่อนไหว (Animation) พื้นที่ในการวิจัยเป็นพื้นที่ภาคใต้จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่จังหวัดกระบี่ชุมพรนครศรีธรรมราชพังงาระนอง และจังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับตำนานและนิทานพื้นบ้านภาคใต้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสัมภาษณ์ข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้าวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่าตำนานและนิทานพื้นบ้านของภาคใต้ปรากฏทุกจังหวัดผ่านการเล่าสืบทอดกันมา ได้แก่ ตำนานเรื่องถ้าปราสาทนาฬิกาครึ่ง นิทานเรื่องลูกทอฟี

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

นิทานเรื่องเกลอเขา เกลอเล ตำนานเรื่องการสร้างพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช
นิทานเรื่องนายตัน นิทานเรื่องไอ้ปูดโป่ง ตำนานเรื่องพ่อท่านกลาย เทพเจ้าศักดิ์สิทธิ์แห่ง
ลุ่มน้ำกลาย ตำนานเรื่องเขานางหงส์ ตำนานเรื่องถ้าพระชยางค์ และตำนานเรื่องเจ้า
พญาท่าข้าม คุณธรรมจริยธรรมที่ปรากฏได้แก่ ความสามัคคี ความมีวินัย ความกตัญญู
กตเวที ความมีน้ำใจ ความขยัน ความซื่อสัตย์ และความสะอาด ซึ่งบรรพบุรุษได้เล่าสืบ
ทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์สังคมแบบเครือญาติเป็นค่านิยม
ของสังคมภาคใต้ และเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม โดยเฉพาะตำนานเรื่องเจ้า
พญาท่าข้าม ซึ่งเป็นตำนานที่ผู้วิจัยเสนอนำมาพัฒนาเป็นสื่อภาพเคลื่อนไหว
(Animation) ตำนานเรื่องนี้สะท้อนศีลธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความมีวินัย
ความสามัคคี และมีน้ำใจ โดยผ่านตัวละครพระยาท่าข้าม นอกจากนี้สะท้อน
ประวัติศาสตร์ รวมทั้งพัฒนาการของจังหวัดสุราษฎร์ธานีตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์
ยุคประวัติศาสตร์ในสมัยสุโขทัย และกรุงศรีอยุธยา

คำสำคัญ ตำนานนิทานพื้นบ้าน กระบวนการขัดเกลาเยาวชน 10 คุณธรรมพื้นฐาน

Abstract

Southern region mythology and folktales were considered local wisdoms which could be found in local literature. They reflected the interaction among societies, natural resources and beliefs of the Southerners from the past. Nowadays, these local wisdoms had been influenced by rapid changes in the society, whereby younger generations were seemingly losing interest in local story telling traditions. The development of animation media describing mythology and folktales were considered one of the ways to create innovation with a nice blend of local wisdom contents and modern technology. These graphic animations could also be used as part of teaching and learning processes.

This qualitative research was conducted with the main objectives to analyze the morality and ethics exhibited in mythologies or Southern folktales and to present local mythologies or Southern folktales for developing in the form of graphic animations.

The research areas were 6 provinces in Southern region of Thailand: Krabi, Chumphon, Nakhon Si Thammarat, Phang Nga, Ranong and Surat Thani. The 10 informants were local scholars who had knowledge and wisdom in local south legends, they were sixty years old and older. The research instrument was semi-structured interviews. Validity of response was assessed by using triangulation techniques, analyzing data according to the research objectives, and presenting the research results using descriptive method.

The research findings indicated that the Southern mythologies and folktales were passed on by word of mouth from generation to generation in all research areas. These stories included those about the Prasat Nalaking cave, the ungrateful child, Krea Kao Krea Lay, the construction of Phramahathat Nakhon Si Thammarat, Nai Dan, Ai Pood Phong, Poh Than Kray, the holy god of Kray river basin, the mythology of Kao Nang Hong, Phra Kha Yang cave, and Chao Phaya Tha Kham.

The morals and ethics most commonly portrayed in the storylines were unity, discipline, gratitude, generosity, diligence, honesty, and cleanness. Ancestors have passed along these values until the present time. It was one of the ways to build a kinship relationship system within the society. The social value system of Southern society had been clearly influenced by these mythologies especially that of the stories of the

Chao Phaya Tha Kham. which the researcher presented this mythology to develop in the form of a graphic animation for teaching and learning purposes. It reflected the morals and the ethics of honesty, discipline, unity and kindness through the Chao Phaya Tha Kham character. In addition, it also reflected the history and growth of Surat Thani province from the pre-historical period, and the historical periods of Sukhothai and Ayutthaya.

Keyword Mythology, Local Folk Tales, Youth Socialization, Ten common virtues

บทนำ

ตำนานและนิทานพื้นบ้านเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อม ๆ กับการสังคมมนุษย์ เนื่องจากในสมัยอดีตสังคมมนุษย์ดำรงชีพด้วยการพึ่งพาอาศัยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ มนุษย์จะให้ความสำคัญและเคารพในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติค่อนข้างมาก เช่น ภูเขา แม่น้ำ ลำธาร ต้นไม้ มนุษย์มองธรรมชาติเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สามารถให้คุณให้โทษได้ นอกจากสังคมมนุษย์ในสมัยอดีตดำรงชีพด้วยการพึ่งพาอาศัยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติแล้ว สังคมมนุษย์ในสมัยอดีตดำรงชีพด้วยการพึ่งพาซึ่งกันและกันสูง เนื่องจากยังไม่มีเทคโนโลยีเหมือนยุคปัจจุบัน ลักษณะความเป็นอยู่จึงมีความพึ่งพาอาศัยค่อนข้างสูง ต้องมีความรัก ความสามัคคี เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของชีวิต ตำนานและนิทานพื้นบ้านเป็นภูมิปัญญา (Wisdom) อย่างหนึ่งของมนุษย์ในสมัยอดีตที่จะเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในสังคม และความเชื่อของมนุษย์ซึ่งนำมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจนทำให้เกิดกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ซึ่งในสมัยอดีต ปรากฏเป็นตำนานและนิทานพื้นบ้านที่เล่าสืบทอดต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน

ตำนานเป็นเรื่องเล่าความเป็นมาในอดีต โดยมักเชื่อว่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นเคยเกิดขึ้นจริง เช่น ตำนานบุคคลสำคัญ ตำนานโบราณสถาน ตำนานสถานที่ธรรมชาติ (ประพนธ์ เรื่องณรงค์, 2559: 100) ส่วนนิทานเป็นเรื่องราวที่เกิดจากปัญญาและจินตนาการของมนุษย์ โดยการผูกเรื่องและมีการเล่าสู่กันฟัง แม้ว่าปัจจุบันจะมีสิ่งที่ทำให้ความบันเทิงมากขึ้นแต่นิทานยังเป็นที่นิยม และเป็นวัฒนธรรมร่วมอย่างหนึ่งของสังคมมนุษยชาติ นิทานที่ชาวบ้านเล่าสู่กันฟังมาแต่เดิมเรียกว่า "นิทานพื้นบ้าน" (Folktales) ซึ่งเป็นข้อมูลประเภทมุขปาฐะที่สำคัญแขนงหนึ่งของวิชาวัฒนธรรมพื้นบ้านหรือคติชนวิทยา (พรศักดิ์ พรหมแก้ว, 2529: 1776)

นิทานพื้นบ้านของภาคใต้ นับว่าเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ได้คิดค้นและสืบทอดกันมายาวนาน ซึ่งปรากฏทุกจังหวัด โดยมีลักษณะผูกโยงกับคนสภาพภูมิศาสตร์ของชุมชนเช่น ภูเขา ป่าไม้ ห้วย คลอง แม่น้ำและทะเลรวมทั้งพฤติกรรมของคน นอกจากนี้ยังสอดแทรกศีลธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้ฟังตระหนักถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม เช่น ความขยัน ความกตัญญูตเวทีต่อผู้มีพระคุณ สอนให้เป็นคนดี ไม่ทำบาป ไม่รังแกผู้อื่นและสัตว์ เป็นต้น ซึ่งสมัยอดีตปู่ ย่า ตา ยาย และพ่อ แม่ นิยมเล่าให้ลูกหลานฟังเพื่อขัดเกลาให้เป็นคนดีของสังคม และผูกพันกับถิ่นฐานบ้านเกิด

ปัจจุบันเป็นสังคมยุคสมัยใหม่ เยาวชนรุ่นใหม่ขาดความสนใจในนิทานพื้นบ้านเนื่องจากคิดว่าเป็นสิ่งล้าสมัย และไม่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตรวมทั้งความสัมพันธ์กับปู่ ย่า ตา ยาย และพ่อ แม่ ลดน้อยลง เนื่องจากสภาพสังคมขาดการถ่ายทอดให้ลูกหลาน ส่งผลทำให้นิทานพื้นบ้านมีบทบาทในการขัดเกลาจิตใจลดลง ประกอบกับเยาวชนหันไปสนใจคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นสื่อทันสมัยมีภาพเคลื่อนไหว ทำให้เยาวชนสนใจสื่อเหล่านี้แต่เพียงอย่างเดียว ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ละเลยเรื่องศีลธรรม จริยธรรม ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมเพิ่มขึ้น เช่น ชกต่อยยกพวกตีกัน มั่วสุมสิ่งผิดกฎหมายและก่ออาชญากรรม

จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยตระหนักและเห็นความสำคัญของตำนานและนิทานพื้นบ้านของภาคใต้ จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยได้รวบรวมตำนานและนิทานพื้นบ้าน

ของภาคใต้เพื่อนำมาวิเคราะห์ศิลปกรรม จริยธรรม แล้วสร้างเป็นสื่อภาพเคลื่อนไหว (Animation) เพื่อจูงใจให้เยาวชนสนใจ โดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำมาใช้ประโยชน์ในการสอนเยาวชนในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ศิลปกรรม จริยธรรมที่ปรากฏในตำนานและนิทานพื้นบ้านของภาคใต้
2. เพื่อนำเสนอตำนานและนิทานพื้นบ้านภาคใต้ มาพัฒนาเป็นสื่อภาพเคลื่อนไหว (Animation)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึก (Indepth Studies) ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้วิจัยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Studies) มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวกับตำนานและนิทานพื้นบ้านของภาคใต้ แนวคิดเกี่ยวกับการ์ตูน แนวคิดเกี่ยวกับแอนิเมชัน (Animation)
2. ศึกษาแนวคิดการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) และแนวคิดเกี่ยวกับศิลปกรรม จริยธรรม เพื่อนำมาวิเคราะห์คุณธรรมที่ปรากฏในตำนานและนิทานพื้นบ้านของภาคใต้
3. คัดเลือกแนวคิดที่สำคัญ เพื่อนิยามเชิงปฏิบัติการ และสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัย
4. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Studies)

5. วิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสร้างข้อสรุปศีลธรรม จริยธรรมที่ปรากฏและนำเสนอ ผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาโดยพิจารณาจาก 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาตาม แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้แก่ ขยันประหยัดซื่อสัตย์มีวินัยสุภาพสะอาด สามัคคีมีน้ำใจ และกตัญญูกตเวที และผู้เขียนบทความเพิ่มอีก 1 คุณธรรม คือ เรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม

6. นำตำนานและนิทานพื้นบ้านมาพัฒนาเป็นสื่อภาพเคลื่อนไหว (Animation) ซึ่งพิจารณาเกณฑ์ดังนี้

6.1 ตำนานและนิทานพื้นบ้านเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายของประชาชนใน จังหวัดที่ผู้วิจัยศึกษา

6.2 ตำนานและนิทานพื้นบ้านมีการเล่าสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึง ปัจจุบัน

6.3 ตำนานและนิทานพื้นบ้านเนื้อหา มีความชัดเจน และปรากฏศีลธรรม จริยธรรมเป็นที่ประจักษ์

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของตำนานและนิทานพื้นบ้านที่ปรากฏในภาคใต้จำนวน 10 เรื่อง ผู้วิจัยพบว่าตำนานเรื่องเจ้าพญาท่าข้ามสามารถนำมาพัฒนาเป็นสื่อ ภาพเคลื่อนไหว (Animation) เนื่องจากพิจารณาจากเกณฑ์พบว่าตำนานเรื่องเจ้าพญาท่าข้ามเป็นตำนานที่ปรากฏอย่างแพร่หลายในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการเล่าสืบทอดจนถึง ปัจจุบัน และตัวละครปรากฏศีลธรรม จริยธรรมเป็นที่ประจักษ์ทั้งด้านความซื่อสัตย์ วินัย ความสามัคคีและมีน้ำใจ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ 10 คุณธรรมพื้นฐานมากที่สุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับตำนานและนิทานพื้นบ้านภาคใต้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน ประกอบด้วยปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดกระบี่ 1 คน (นางวิไล ช่วยชาติ) จังหวัดชุมพร 1 คน (นายหัน อินทรมาท) จังหวัดนครศรีธรรมราช 5 คน (นายจันทร์ สุวรรณสังข์, นายเต็จ วิเชียร, นายพานิช จันทร์วิ, นางเสาวนีย์ ศิลปวิสุทธิ์, นายอุทัย

ผู้ควบคุม) จังหวัดพังงา 1 คน (นางเจ็ญน กลิ่นเกษร) จังหวัดระนอง 1 คน (นายผัด เดชมนี) และจังหวัดสุราษฎร์ธานี 1 คน (นายทศพล งานไพโรจน์) ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Samplings)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยศึกษาเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก รูปแบบการสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้าง (Structured Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ของรัตน์ะ บัวสนธ์ (2555: 77-79) นิตา ชูโต (2551: 222-224) และชาย โพธิสิตา (2556: 207)

2. ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เป็นแนวทาง ในการสัมภาษณ์ โดยอาศัยกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อรวบรวม ตำนานและนิทานพื้นบ้านของภาคใต้

3. ผู้วิจัยนัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์ล่วงหน้าทุกครั้ง เพื่อไม่ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ เกิดความกังวลใจ และหากมีการกิจใด ๆ จะนัดหมายวันให้การสัมภาษณ์ใหม่ ก่อนการ สัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อทำความเข้าใจ ขอบเขตของการวิจัย

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล สักเกต จดบันทึก และบันทึกเสียง จากนั้นถอดเทป และบันทึกถ้อยคำทุกคำพูด ในการสนทนา เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากคำพูด และท่าทางของผู้ให้สัมภาษณ์ จากนั้น ตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความตรง (Validity) ของข้อมูลที่ได้จากสนามวิจัย ซึ่งเกิดจากการเตรียมข้อคำถามกรอบแนวคิดการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้ความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยเน้นความตรงภายใน ซึ่งเป็นความตรงตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากภาคสนาม (Filed Studies) และตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของข้อมูลด้วยการตรวจสอบสามเส้า (Data Triangulation) จากแหล่งข้อมูลเมื่อต่างเวลา ต่างสถานที่ และต่างบุคคล ผู้วิจัยจะได้รับข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่และการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) โดยการสังเกตควบคู่การสัมภาษณ์และศึกษาข้อมูลจากวรรณกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาในรูปของคำพูด ข้อความ ประโยค และวลีเพื่อวิเคราะห์คุณธรรม จริยธรรมที่ปรากฏในตำนานและนิทานพื้นบ้านของภาคใต้แต่ละประเด็น จากนั้นจัดหมวดหมู่ข้อมูล (Sorting and coding the data) ให้รหัสและนาร์หัส (Coding) มาจัดประเภท (Category) ความหมายของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในภาคสนาม (Filed Studies) จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสร้างข้อสรุป โดยการอุปนัย (Inductive) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการรวบรวมตำนานและนิทานพื้นบ้านของภาคใต้ พบว่าตำนานและนิทานพื้นบ้านของภาคใต้ปรากฏเป็นเชิงประจักษ์จำนวน 10 เรื่อง ตำนานมีจำนวน 6 เรื่อง และ นิทานพื้นบ้านมีจำนวน 4 เรื่อง ที่จังหวัด กระบี่พบว่ามีตำนานจำนวน 1 เรื่อง คือ ตำนานเรื่องถ้าปราสาทนาฬิกาครึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่ามีตำนาน จำนวน 2 เรื่อง ตำนานเรื่องการสร้างพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช ,ตำนานเรื่องพ่อท่านกลาย เทพเจ้าศักดิ์สิทธิ์แห่งลุ่มน้ำกลาย จังหวัดพังงาพบว่ามีตำนานจำนวน 1 เรื่อง คือ

ตำนานเรื่องเขานางหงส์ จังหวัดระนองพบว่ามีตำนานจำนวน 1 เรื่อง คือ ตำนานเรื่อง ถ้ำพระขยางค์ และจังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่ามีตำนานจำนวน 1 เรื่อง คือ ตำนานเรื่อง เจ้าพญาท่าข้าม จังหวัดชุมพรพบว่ามีนิทานพื้นบ้านจำนวน 1 เรื่อง คือ นิทานพื้นบ้าน เรื่องลูกทรพี จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่ามีนิทานพื้นบ้าน จำนวน 3 เรื่อง คือ นิทาน เรื่องเกลอกเขา เกลอกเล, นิทานเรื่องนายตัน และ นิทานเรื่องไอ้ปูดโป่ง ซึ่งปรากฏ คุณธรรม จริยธรรมดังนี้

1. ตำนานเรื่องถ้ำปราสาทนาผาคีริง เป็นความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ปกป้องรักษาถ้ำปราสาทนาผาคีริงแห่งนี้ ซึ่งสังคมภาคใต้นอกจากมีความศรัทธา ในพระพุทธศาสนาแล้ว ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องผีจากธรรมชาติ ตำนานเรื่องนี้ สะท้อนศีลธรรม จริยธรรมด้านความสามัคคี และมีวินัยด้านความสามัคคีเป็นการ ผูกเรื่องกับสิ่งแวดล้อม และความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทพเจ้าที่สิงสถิตอยู่ตามป่า เขา และถ้ำ ซึ่งทำหน้าที่รักษาป่าไม้ ทำให้บุคคลไม่กล้าเข้าไปทำลายป่าไม้ ซึ่งเป็น กลอุบายของคนสมัยโบราณเพื่อต้องการให้ลูกหลานมีความสามัคคีช่วยกันรักษา ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านความมีวินัยเป็นการผูกเรื่องกับความเชื่อ ความศรัทธา การยึดมั่นเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ปกป้องรักษาถ้ำจนกลายเป็นแบบแผน และข้อปฏิบัติของบุคคล

2. ตำนานเรื่องการสร้างพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช เป็นตำนาน เกี่ยวกับความเลื่อมใสศรัทธาของประชาชนชาวนครศรีธรรมราชที่มีต่อพระพุทธศาสนา มาอย่างยาวนาน ตั้งแต่สมัยพระเจ้าศรีธรรมโศกราช ซึ่งถือว่าเป็นยุคทองของ พระพุทธศาสนา ประชาชนมีการสร้างพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช สะท้อน ศีลธรรม จริยธรรมด้านความสามัคคี และด้านมีวินัย ด้านความสามัคคีแสดงถึงความ เลื่อมใสศรัทธา และการยึดมั่นต่อพระพุทธศาสนาของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราชตั้งแต่ สมัยพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่ในคาบสมุทรภาคใต้ ทำให้เกิดประเพณีวัฒนธรรมที่ สืบทอดจนถึงปัจจุบัน ด้านความมีวินัยเป็นการแสดงถึงการประพฤติปฏิบัติ การแสดง ความเคารพ การยึดมั่นต่อพระพุทธศาสนาของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ตำนานเรื่องพ่อท่านกลาย เทพเจ้าศักดิ์สิทธิ์แห่งลุ่มน้ำกลาย ตำนานเรื่องนี้เป็นตำนานที่เล่าสืบต่อกันมานาน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์จังหวัดนครศรีธรรมราชครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยาเข้ามายึดนครศรีธรรมราชในขณะนั้น ซึ่งพ่อท่านกลายได้ปกป้องรักษา และคุ้มครองเมืองนครศรีธรรมราชไว้ สะท้อนคุณธรรมจริยธรรมด้านวินัย ความสะอาด และความสามัคคี ด้านวินัยแสดงถึงลักษณะนิสัยของชาวบ้านที่อาศัยบริเวณลุ่มแม่น้ำกลาย โดยการประพฤติปฏิบัติรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมบริเวณริมฝั่งแม่น้ำกลาย ด้านความสะอาดแสดงถึงการรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมบริเวณริมฝั่งแม่น้ำกลาย ซึ่งเชื่อว่าศาลทวดกลายทำหน้าที่ดูแลปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ จึงทำให้บุคคลไม่กล้าทำลายทรัพยากรธรรมชาติด้านความสามัคคีแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยพุทธ และชาวไทยมุสลิมในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการศรัทธา และเคารพทวดกลาย ซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจร่วมกันของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช

4. ตำนานเรื่องเขานางหงส์ เป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับเพื่อนที่คบค้าสมาคมกัน ซึ่งสังคมภาคใต้ในสมัยอดีต ความเป็นเพื่อนที่มีความสนิทสนมกันเป็นพิเศษ พ่อแม่จะให้เป็นเกลอกัน ซึ่งมีความสัมพันธ์เหมือนกับลูกอีกคน สะท้อนศีลธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจโดยผ่านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน การแสดงความจริงใจ และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

5. ตำนานเรื่องถ้าพระขยางค์ ตำนานเรื่องนี้แสดงความอกตัญญูของบุตรโดยผ่านพฤติกรรมและการกระทำความผิดของตัวละครนายทอง ซึ่งเป็นชู้กับภรรยาของบิดา และคิดทำร้ายบิดาของตัวเอง ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ดี และถือว่าเป็นเป็นการกระทำบาป ซึ่งสังคมภาคใต้ไม่ยอมรับกับการกระทำความผิดกล่าวสะท้อนศีลธรรม (ผิดศีลข้อ 3) จริยธรรมด้านความกตัญญูทวดที่ต่อบิดา มารดา และด้านวินัยด้านความกตัญญูทวดที่ต่อบิดา มารดาเป็นการแสดงพฤติกรรมการกระทำความผิดของตัวละครนายทอง ซึ่งเป็นชู้กับภรรยาของบิดา และคิดทำร้ายบิดาของตัวเอง ด้านวินัยแสดงโดยผ่านตัว

ละครพระแก้วโกมล หลังจากลูกชายเสียชีวิตได้ปฏิบัติตนตามหลักพระพุทธศาสนาจนได้รับการยกย่องจากชาวบ้านเป็นพ่อตาหลวงแก้ว

6. ตำนานเรื่องเจ้าพญาท่าข้าม ตำนานเรื่องนี้เป็นเรื่องเล่าสืบทอดกันมาตั้งแต่ปลายสมัยอยุธยา ซึ่งสะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เครื่องรางของขลัง คาถาวิชาอาคมต่าง ๆ รวมทั้งวิถีชีวิตชาวบ้านท่าข้าม ซึ่งตั้งถิ่นฐานริมแม่น้ำตาปี สะท้อนศีลธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ด้านวินัย ความสามัคคี และมีน้ำใจด้านความซื่อสัตย์แสดงโดยผ่านลักษณะตัวละครพระยาท่าข้าม ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีต่อหน้าที่ของตนเอง มีความจริงใจ รับผิดชอบต่อตนเอง และปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถในการปกป้องบ้านเมืองเมื่อเกิดสงครามด้านวินัยแสดงถึงลักษณะนิสัยของตัวละครพระยาท่าข้าม ซึ่งเป็นผู้นำที่ดี มีวินัยต่อตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ในการต่อสู้เพื่อปกป้องบ้านเมืองด้วยความเต็มใจ ด้านความสามัคคีแสดงถึงลักษณะนิสัยของตัวละครพระยาท่าข้าม ซึ่งเป็นบุคคลเปิดใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างในฐานะที่ตนเองเป็นผู้นำรับฟังความคิดเห็นของทหารและมุ่งมั่นต่อสู้เพื่อปกป้องบ้านเมืองเมื่อเกิดสงครามความมีน้ำใจแสดงถึงลักษณะนิสัยของตัวละครพระยาท่าข้าม ซึ่งเป็นบุคคลที่มีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น โดยปรากฏในฉากที่โจรกำลังปล้นครอบครัวของนายบุญมั่น ซึ่งเป็นเศรษฐีในหมู่บ้านพุนพิน พระยาท่าข้ามและทหารได้เข้าไปช่วยเหลือเศรษฐีและครอบครัวให้รอดพ้นจากการถูกทำร้าย

7. นิทานเรื่องลูกทรี เป็นเรื่องเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมความอกตัญญูของลูกหรือการเนรคุณต่อผู้มีพระคุณ สะท้อนศีลธรรม จริยธรรมด้านความกตัญญูทเวทิต่อบิดา มารดา โดยผ่านการแสดงความอกตัญญูต่อมารดา ซึ่งสังคมภาคใต้เชื่อว่าหากอกตัญญูต่อบิดา มารดา ส่งผลให้ชีวิตไม่เจริญ ดังนั้นบุตรควรปฏิบัติต่อบิดา มารดาด้วยความกตัญญูให้ความเคารพ ความรัก เชื่อฟัง และเลี้ยงดูบิดา มารดา

8. นิทานเรื่องเกลอเขา เกลอเล เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเพื่อนในรูปแบบของเกลอ ซึ่งคำว่าเกลอ ในความหมายภาษากลาง หมายถึง เพื่อน ซึ่งปรากฏเฉพาะสังคมภาคใต้เท่านั้น สะท้อนศีลธรรม จริยธรรมความมีน้ำใจโดยผ่านวัฒนธรรม

การผูกเกลอ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของสังคมภาคใต้ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม โดยการสอนการแบ่งปัน และการเสียสละ

9. นิทานเรื่องนายตัน เป็นเรื่องคนตาบอดและแต่งงานกับภรรยาซึ่งตาปกติ นายตันพยายามใช้สติปัญญา และปฏิภาณไหวพริบต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาโดยไม่ให้ภรรยาทราบว่าตนเองเป็นคนตาบอด นิทานเรื่องนี้สร้างขึ้นเพื่อความสนุกสนาน สะท้อนศีลธรรม จริยธรรมด้านความขยัน และความซื่อสัตย์ ด้านความขยัน แสดงถึงลักษณะนิสัยของตัวละครนายตัน ซึ่งเป็นบุคคลตาบอด ผู้ชีวิต ไม่ยอมแพ้อุปสรรค และมีความมุ่งมั่นด้านความซื่อสัตย์แสดงโดยผ่านตัวละครภรรยาของนายตัน ซึ่งมีความจริงใจ มีรักเดียว รักรู้หน้าที่ของตน และปฏิบัติต่อสามีเป็นอย่างดี

10. นิทานเรื่องไอ้ปูดโป่ง เป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเกลอ 5 คน เป็นการแสดงความสัมพันธ์ แบบเกลอ สำหรับสังคมภาคใต้ถือว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ซึ่งมีลักษณะสนิทสนมกันเป็นพิเศษ ร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน เปรียบเสมือนเป็นหนึ่งในสมาชิกครอบครัวของอีกฝ่าย สะท้อนคุณธรรม จริยธรรมด้านความสามัคคี โดยผ่านวัฒนธรรมการผูกเกลอ ซึ่งปรากฏเฉพาะในสังคมภาคใต้เท่านั้น หากบุคคลใดเป็นเกลอกันจะมีความสนิทสนมกันเป็นพิเศษ ร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน และเสี่ยงชีวิตด้วยกัน

สรุปและอภิปรายผล

1. ตำนานเรื่องถ้ำปราสาทนาผาศิริงสะท้อนศีลธรรม จริยธรรมด้านความสามัคคี และวินัย ด้านความสามัคคี โดยการผูกเรื่องกับสิ่งแวดล้อม และความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่าสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนทั้งในฐานะผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง และช่วยเหลือเกื้อกูล เพื่อให้การงานสำเร็จสามารถแก้ปัญหา และขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุ ยอมรับความแตกต่างความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ

พร้อมที่จะปรับตัว เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ และสมานฉันท์และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของจันทรดี แสงท้าว (2542: 274) ศึกษาอุดมการณ์และกลวิธีการถ่ายทอด อุดมการณ์ในนวนิยายสำหรับเด็กที่ชนะการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ระหว่างปี 2519-2538 พบว่าอุดมการณ์ของชาติประกอบด้วยความสามัคคี การอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ความมีระเบียบและเคารพกฎหมาย ความซื่อสัตย์ การเป็นผู้นำ หรือผู้ปกครอง ความเมตตา ความเอื้อเฟื้อความอดทน เข้มแข็ง ความกล้าหาญ ความรัก ธรรมชาติและอนุรักษ์ และการรักษาความสะอาด

ด้านวินัยโดยผ่านความเชื่อ ความศรัทธา การยึดมั่นเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ปกปักรักษาถ้าปราศจากหาคีรีของสังคมจนกลายเป็นแบบแผน และเป็นข้อปฏิบัติ ของบุคคลซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขตกฎระเบียบของ สถานศึกษา สถาบัน องค์กร สังคม และประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติอย่างเต็มใจ และตั้งใจ ยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อ ตนเอง และสังคม และสอดคล้องกับแนวคิดของจางงันค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2540: 43-44) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการขัดเกลาทางสังคมด้านการปลูกฝังระเบียบวินัยขั้น พื้นฐานเป็นการปลูกฝังบุคคล เพื่อให้บุคคลยอมรับระเบียบ กฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด

2. นิทานเรื่องลูกทรพีสะท้อนศีลธรรม จริยธรรมด้านความกตัญญูทเวทิต่อ บิดามารดา การให้ความเคารพ รัก การเชื่อฟัง และการเลี้ยงดูบิดามารดาผู้ให้กำเนิด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่าความกตัญญูทเวทิต คือ ผู้ที่มีจิตอาสาช่วยเหลืองานพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครู โดยการแสดงความเคารพนับถือ ยกย่อง เชิดชูผู้มีพระคุณ รักษาเกียรติ นำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัว และทำให้ผู้มีพระคุณสุขใจ อิ่มใจ และสอดคล้องกับแนวคิด ของน้อมจิต อนุฤทธิ (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องท้าวกำพริ้ว พบว่า ลักษณะของตัวละครท้าวกำพริ้วเป็นบุคคลที่มีความกตัญญูทเวทิต เคารพผู้อาวุโส และยกย่องผู้มีคุณความดี

3. นิทานเรื่องเกลอเขา เกลอเลสะทอนศีลธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจของเพื่อน โดยผ่านวัฒนธรรมการผูกเกลอ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมภาคใต้ ทำให้เกิดระบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยสอนการแบ่งปัน และการเสียสละ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ ผู้ที่มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า การมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลมีพื้นฐานความเป็นเพื่อนเป็นหลัก และมีการพบกันหรือสื่อสารกันทางใดทางหนึ่งอย่างต่อเนื่อง เพื่อนมีความสำคัญต่อการขัดเกลาทางสังคมเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ บางอย่างที่คุณคณจำเป็นต้องกระทำ เพื่อให้เพื่อนยอมรับ รวมทั้งทำให้บุคคลรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หากเพื่อนสนับสนุนบรรทัดฐานของสังคมย่อมมีผลในการช่วยเหลือถ่ายทอดคุณค่า และวิธีการที่ผู้ใหญ่ต้องการได้และสอดคล้องกับแนวคิดของงามตา วณิชานนท์ (2536: 36) กล่าวว่า การคบเพื่อนควรหลีกเลี่ยงการคบคนพาล ต้องคบเพื่อนที่ประพฤติดี และไม่คบเพื่อนเพื่อหวังลาภ ยศ สรรเสริญ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตแบบพุทธที่ประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักคำสอนพื้นฐานของพุทธศาสนา

4. ตำนานเรื่องการสร้างพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราชสะท้อนศีลธรรม จริยธรรมด้านความสามัคคี และวินัย ด้านความสามัคคีแสดงถึงความเลื่อมใสศรัทธา และการยึดมั่นต่อพระพุทธศาสนาของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราชทำให้เกิดประเพณี วัฒนธรรมที่สืบทอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด9คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า ความสามัคคี คือ ความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของจากรุวรรณ ธรรมวัตร (ม.ป.ป.: 55-60) กล่าวว่า บทบาทสำคัญของวรรณกรรมท้องถิ่นเป็นการบันทึกสภาพสังคมและวัฒนธรรม

โดยวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทตำนานเป็นแหล่งรวบรวมเรื่องราวความเชื่อ และสภาพความเป็นอยู่ในท้องถิ่น

ด้านวินัยแสดงให้เห็นว่าชาวจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการประพฤติปฏิบัติ มีความเคารพยึดมั่นต่อพระพุทธศาสนา และนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า ความมีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร สังคม และประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติอย่างเต็มใจ และตั้งใจ ยึดมั่นในระเบียบข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ รวมทั้งการมีวินัยทั้งต่อตนเอง และสังคม และสอดคล้องกับแนวคิดของจำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ (2540: 43-44) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการขัดเกลาทางสังคมด้านการปลูกฝังระเบียบวินัยขั้นพื้นฐานเป็นการ ปลูกฝังบุคคล เพื่อให้บุคคลยอมรับระเบียบ กฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด

5. นิทานเรื่องนายตันสะท้อนศีลธรรม จริยธรรมด้านความขยัน และความซื่อสัตย์ ด้านความขยันแสดงถึงลักษณะของนายตัน แม้ว่าจะเป็นบุคคลตาบอด แต่เป็นบุคคลที่มีความขยัน ต่อสู้กับชีวิต ไม่ยอมแพ้อุปสรรค และมีความมุ่งมั่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า ความขยัน คือ ผู้ที่มีความตั้งใจ เพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ในเรื่องที่ถูกที่ควร มีความพยายาม ไม่ท้อถอย และกล้าเผชิญอุปสรรค และสอดคล้องกับแนวคิดของพิภพ วังเงิน (2545: 105) กล่าวว่าศีลธรรม จริยธรรมด้านความขยัน เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีความตั้งใจ ทำงานอย่างจริงจัง มีความพยายาม ไม่ท้อถอย และกล้าเผชิญกับอุปสรรค

ด้านความซื่อสัตย์แสดงให้เห็นโดยผ่านตัวละครภรรยาของนายตัน ซึ่งแสดงความจริงใจ และมีรักเดียวซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่าซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ ไม่ใช่เล่ห์ กลโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่

และถูกต้อง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรีชา อุยตระกูล และสุวัฒน์ ช่วงเหล็ก (2547: 29) ศึกษาแนวโน้มและเหตุผลของจริยธรรมอีสานในวรรณคดีอีสาน 15 เรื่อง พบว่าวรรณคดีประเภทนิทานมีการสอดแทรกจริยธรรมในคำพูดของตัวละคร ซึ่งสะท้อนจริยธรรมด้านการครองเรือน และการทำมาหากิน

6. นิทานเรื่องไ้ปุตโป่งสะท้อนศีลธรรม จริยธรรมด้านความสามัคคีของเพื่อน โดยผ่านวัฒนธรรมการผูกเกลอ หากบุคคลใดเป็นเกลอกันจะมีความสนิทสนมกันเป็นพิเศษ ร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน และเสี่ยงชีวิตด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า ความสามัคคีเป็นการมุ่งมั่น รวมพลัง และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้งานสำเร็จ และสามารถแก้ปัญหาได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของบุคคลมีพื้นฐานความเป็นเพื่อนเป็นหลัก และต้องมีการพบปะกัน หรือสื่อสารกัน ทางใดทางหนึ่งอย่างต่อเนื่อง เพื่อนมีความสำคัญในการขัดเกลาทางสังคมของบุคคล เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับบางอย่างที่บุคคลจำเป็นต้องกระทำ เพื่อให้เพื่อน ยอมรับ รวมทั้งทำให้บุคคลรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หากเพื่อนสนับสนุนบรรทัดฐาน ของสังคมย่อมมีผลในการช่วยเหลือ ถวายทอดคุณค่า และวิธีการที่ผู้ใหญ่ต้องการได้

7. ตำนานเรื่องพ่อท่านกลาย เทพเจ้าศักดิ์สิทธิ์แห่งลุ่มน้ำกลายสะท้อนศีลธรรม จริยธรรมด้านความมีวินัย ความสะอาด และความสามัคคี ด้านความมีวินัยแสดงถึง ลักษณะนิสัยของชาวบ้านที่อาศัยบริเวณลุ่มแม่น้ำกลาย โดยมีการประพฤติปฏิบัติอย่างมี วินัยในการรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรม พื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า ความมีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขตกฎระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองปฏิบัติอย่างเต็มใจ และตั้งใจ ยึดมั่นระเบียบวินัย แบบแผน ข้อบังคับ และ ข้อปฏิบัติ และสอดคล้องกับแนวคิดของจางงค์ อติวัฒน์สิทธิ์และคณะ (2540: 43-44) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการขัดเกลาทางสังคมการปลูกฝังระเบียบวินัยขั้นพื้นฐาน

ต้องปลูกฝังให้เป็นนิสัยถาวรในตัวบุคคล เพื่อให้บุคคลยอมรับระเบียบ กฎเกณฑ์ทั้งหมด

ด้านความสะอาดแสดงลักษณะนิสัยของชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำ กลาย โดยการรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อม โดยเชื่อว่าศาลทวดกลายทำหน้าที่ดูแล ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งความเชื่อดังกล่าวทำให้ชาวบ้านไม่กล้าทำลายทรัพยากร และเป็นกลอุบายให้ชาวบ้านร่วมกันรักษาความสะอาดของแม่น้ำกลาย ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า ความสะอาด คือ ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อาศัย และสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง

ด้านความสามัคคีแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยพุทธ และชาวไทย มุสลิมในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผ่านความศรัทธา และความเคารพนับถือ ทวดกลายของชาวบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่าความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนเองในฐานะผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการ รวมพลัง และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วงสามารถแก้ปัญหา และขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุ ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทาง วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ และสมานฉันท์และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจันทร์ดี แสงห้าว (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาอุดมการณ์และกลวิธีการถ่ายทอดอุดมการณ์ในนวนิยายสำหรับเด็กที่ชนะการ ประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติระหว่างปี 2519-2538 พบว่าหนังสือนวนิยาย ปรากฏอุดมการณ์ของชาติ ซึ่งประกอบด้วยความสามัคคี การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของ ชาติ มีระเบียบเคารพกฎหมาย ซื่อสัตย์ เมตตาเอื้อเฟื้ออดทน เข้มแข็ง กล้าหาญ รักธรรมชาติ และรักษาความสะอาด

8. ตำนานเรื่องเขานางหงส์สะท้อนศีลธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจ โดยผ่านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน การแบ่งปัน การแสดงความจริงใจการพึ่งพาอาศัย กันและกันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่าความมีน้ำใจ คือ ผู้ให้ และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ ผู้ที่มีความเดือดร้อน เอื้ออาทร เอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคม ด้วยร่างกาย สติปัญญา และลงมือปฏิบัติเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงาม ให้เกิดขึ้นในชุมชน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอารีย์ ทองแก้ว (2547: 31-35) ศึกษาภาพสะท้อนของนิทานพื้นบ้านชาวไทยเขมรบ้านสะเดา ตำบลนาบัว อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์พบว่าคุณธรรม จริยธรรมที่ปรากฏได้แก่ ความสามัคคี การช่วยเหลือ ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความสนุกสนาน การยกย่องคนฉลาดการแก้ปัญหา การนับถือผี และสิ่งศักดิ์สิทธิ์

9. ตำนานเรื่องถ้าพระขยางค์สะท้อนศีลธรรม จริยธรรมด้านความกตัญญู กตเวทิต่อบิดา มารดา และด้านวินัยด้านความกตัญญูกตเวทิต่อบิดา มารดาโดยผ่าน พฤติกรรม และการกระทำความผิดต่อบิดาของตัวละครนายทอง ซึ่งเป็นชู้กับภรรยาของ บิดา และคิดทำร้ายบิดาของตัวเองซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศิริพร จิตะฐาน ณ ถลาง (2537: 1) กล่าวถึงบทบาทของนิทานพื้นบ้าน นิทานกับการศึกษาและอบรมระเบียบ สังคม นิทานไทยมีหน้าที่สั่งสอนเด็กโดยตรง ซึ่งสะท้อนถึงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ความเชื่อฟังผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นค่านิยมที่สั่งสอนกันในสังคมไทย โดยสังคมนา และสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่าความกตัญญูกตเวทิตี คือ ผู้ที่มีจิตอาสาช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือครู แสดงความเคารพนับถือ ยกย่องเชิดชูผู้มีพระคุณ รักษาเกียรติ และนำชื่อเสียงมาสู่ ครอบครัว ทำให้ผู้มีพระคุณสุขใจอิ่มใจ

ด้านวินัยแสดงโดยผ่านตัวละครพระแก้วโกรพ หลังจากลูกชายเสียชีวิตได้ปฏิบัติ ตนตามหลักพระพุทธศาสนาจนได้รับการยกย่องจากชาวบ้านเป็นพ่อตาหลวงแก้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่าวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติในขอบเขตกฎระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร สังคม และประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติอย่างเต็มใจ และตั้งใจ ยึดมั่นใน

ระเบียบข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ รวมทั้งมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม และสอดคล้องกับแนวคิดของพัชรินทร์ สิริสุนทร (2546: 106) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการเรียนรู้การเป็นสมาชิกของกลุ่ม หรือสังคม โดยการซึมซับเอาบรรทัดฐานและค่านิยมทางสังคมเป็นของตน และเรียนรู้การปฏิบัติตนตามบทบาท และภาระหน้าที่ทางสังคม และยอมรับบทบาทของแต่ละฐานะ หรือหมายถึง การสั่งสอนบุคคล ซึ่งเป็นสัตว์สังคมได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของสังคม เพื่ออยู่ร่วมกับสมาชิกในสังคม และทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการหล่อหลอมทางวัฒนธรรม เรียนรู้คุณค่ากฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนในกลุ่มหนึ่ง ๆ กำหนดไว้ เพื่อเป็นแบบแผนของการปฏิบัติ และพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทักษะที่สัมพันธ์กับกฎเกณฑ์ทางสังคม

10. ตำนานเรื่องเจ้าพญาท่าข้ามสะท้อนศีลธรรม จริยธรรมความซื่อสัตย์ ความมีวินัยความสามัคคี และมีน้ำใจ ด้านความซื่อสัตย์ โดยแสดงผ่านตัวละครพระยาท่าข้าม ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีต่อหน้าที่ของตนเอง มีความจริงใจ รับผิดชอบต่อหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถในการปกป้องบ้านเมืองเมื่อเกิดสงคราม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า ซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงต่อเวลา หน้าที่ และวิชาชีพ มีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติไม่ใช้เล่ห์กลรับรู้ว่าหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ และสอดคล้องกับแนวคิดของพิภพ วังเงิน (2545: 105) กล่าวว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือประพฤตินสิ่งซึ่งสังคมเห็นว่าถูกต้อง นิยมชมชอบหรือยอมรับ เช่น การทำงานอย่างซื่อสัตย์ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และงดเว้นหรือต่อต้านไม่ประพฤตินสิ่งซึ่งสังคมเห็นว่าผิดหรือสังคมไม่ยอมรับ

ด้านวินัยแสดงถึงลักษณะนิสัยของตัวละครพระยาท่าข้าม ซึ่งเป็นผู้นำที่ดี มีวินัยต่อตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ในการต่อสู้เพื่อปกป้องบ้านเมืองด้วยความเต็มใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ

(2546) กล่าวว่า มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขตกฎระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร สังคม และประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติอย่างเต็มใจ และตั้งใจ ยึดมั่นใน ระเบียบข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยต่อตนเองและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของจางง์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2540: 43-44) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการ ชัดเกล้าทางสังคม ด้านการปลูกฝังระเบียบวินัยขั้นพื้นฐานเป็นการปลูกฝังวินัยให้เป็น นิสัยถาวรในตัวบุคคล เพื่อให้บุคคลยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด

ด้านความสามัคคีแสดงถึงลักษณะนิสัยของตัวละครพระยาท่าข้าม ซึ่งเป็น บุคคลเปิดใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างในฐานะที่ตนเองเป็นผู้นำ รับฟังความคิดเห็น ของทหารและมีความมุ่งมั่นต่อสู้เพื่อปกป้องบ้านเมือง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่าสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้บทบาทของตนทั้งในฐานะผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงาน สำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อพร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกัน อย่างสันติ และสมานฉันท์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจันทร์ดี แสงท้าว (2542: 274) ศึกษาอุดมการณ์และกลวิธีการถ่ายทอดอุดมการณ์ในนวนิยายสำหรับเด็กที่ชนะ การประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติระหว่างปี 2519-2538 พบว่าอุดมการณ์ของ ชาติประกอบด้วยความสามัคคี การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ความมีระเบียบและ เคารพกฎหมาย ความซื่อสัตย์ การเป็นผู้นำหรือผู้ปกครองความเมตตา เอื้อเฟื้อ อดทน เข้มแข็ง กล้าหาญ รักธรรมชาติ และรักษาความสะอาด

ด้านความมีน้ำใจแสดงลักษณะนิสัยของตัวละครพระยาท่าข้าม ซึ่งเป็นบุคคล มีน้ำใจ และช่วยเหลือผู้อื่น โดยปรากฏในฉากที่โจรกำลังปล้นครอบครัวของนายบุญมัน ซึ่งเป็นเศรษฐีในหมู่บ้านพุนพิน พระยาท่าข้ามและทหารได้เข้าไปช่วยเหลือเศรษฐีและ ครอบครัวให้รอดพ้นจากการถูกทำร้าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับ การศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่าน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสา

ช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ ผู้ที่มีความเดือนร้อน มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย และสติปัญญา และลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

ด้านการพัฒนาตำนานและนิทานพื้นบ้านของภาคใต้เป็นสื่อภาพเคลื่อนไหว (Animation) จากการวิเคราะห์เนื้อหาของตำนานและนิทานพื้นบ้านที่ปรากฏจำนวน 10 เรื่อง ผู้วิจัยพบว่าตำนานเรื่องเจ้าพญาท่าข้ามสามารถนำมาพัฒนาเป็นสื่อภาพเคลื่อนไหวสำหรับการ์ตูนครั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยพิจารณาจากเกณฑ์ในการเลือกตำนานและนิทานพื้นบ้านพบว่าตำนานเรื่องเจ้าพญาท่าข้ามเป็นตำนานที่ปรากฏในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย มีการเล่าสืบต่อกันจนถึงปัจจุบัน และตัวละครปรากฏศีลธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสามัคคี และมีน้ำใจ ความรับผิดชอบ ซึ่งศีลธรรม จริยธรรมดังกล่าวควรปลูกฝังให้แก่เด็กเล็ก ๆ โดยจะต้องเน้นให้เด็กตระหนักรู้ถึงคุณค่าของศีลธรรม จริยธรรมดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชนก ธีระแก้ว (2556: 31) ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

ด้านความซื่อสัตย์แสดงถึงลักษณะนิสัยของพระยาท่าข้าม ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีต่อหน้าที่ของตนเอง มีความจริงใจ รับผิดชอบต่อหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถในการปกป้องบ้านเมืองเมื่อเกิดศึกสงครามซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า ซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงต่อเวลา หน้าที่ และวิชาชีพ มีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรือคติไม่ใช้เล่ห์กล รับผิดชอบต่อหน้าที่ และปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิติรัตน์ ยศธรรมสวัสดิ์ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะร่วม และลักษณะแตกต่างของวรรณกรรมเรื่อง “เฉลียวฉลาด” ฉบับล้านนา และ “เสียวสวาด” ฉบับอีสานพบว่า วรรณกรรมทั้งสองฉบับมีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยสะท้อนความซื่อสัตย์ และการมีคุณธรรมของผู้นำที่สังคมยกย่อง

ด้านวินัยแสดงถึงลักษณะนิสัยของพระยาท่าข้าม ซึ่งมีลักษณะเป็นผู้นำ โดยการปฏิบัติตนเป็นผู้นำที่ดี มีวินัยต่อตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ในการต่อสู้เพื่อปกป้องบ้านเมืองด้วยความเต็มใจ ซึ่งแสดงถึงการมีวินัยต่อตนเอง และสังคมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขตกฎระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร สังคม และประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติอย่างเต็มใจ และตั้งใจ ยึดมั่นในระเบียบข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยต่อตนเองและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2540: 43-44) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการขัดเกลาทางสังคม ด้านการปลูกฝังระเบียบวินัยขั้นพื้นฐานเป็นการปลูกฝังวินัยให้เป็นนิสัยถาวร ในตัวบุคคล เพื่อให้บุคคลยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด

ด้านความสามัคคีแสดงถึงลักษณะนิสัยของพระยาท่าข้าม ซึ่งเป็นบุคคลเปิดใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างในฐานะที่ตนเองเป็นผู้นำ รับฟังความคิดเห็นของทหารและมุ่งมั่นต่อสู้เพื่อปกป้องบ้านเมืองเมื่อเกิดสงครามซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่าสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบของตนทั้งในฐานะผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จ สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุ ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อพร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ และสมานฉันท์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรีชา อุยตระกูล และสุวัฒน์ ช่วงเหล็ก (2547: 29) ศึกษาแนวโน้มและเหตุผลของจริยธรรมอีสานในวรรณคดีอีสาน 15 เรื่อง พบว่า จริยธรรมที่สอดคล้องในคำพูดของตัวละครได้แก่ ความสามัคคีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความกตัญญู

ด้านความมีน้ำใจแสดงถึงลักษณะนิสัยของพระยาท่าข้าม ซึ่งเป็นบุคคลมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น โดยปรากฏในฉากที่โจรกำลังปล้นครอบครัวของนายบุญมัน พระยาท่าข้ามและทหารได้เข้าไปช่วยเหลือเศรษฐีและครอบครัวให้รอดพ้นจากการถูกทำร้าย

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด 9คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่ามีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ ผู้ที่มีความเดือนร้อน มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายสติปัญญา และลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรรวบรวมตำนานและนิทานพื้นบ้านของภาคใต้ทั้ง 14 จังหวัด
2. ควรนำตำนานและนิทานพื้นบ้าน ได้แก่ ตำนานเรื่องถ้าปราสาทนาพาคีรีง นิทานเรื่องลูกทรพินิทานเรื่องเกลอเขา เกลอเลตำนานเรื่องการสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ นครศรีธรรมราชนิทานเรื่องนายตันนิทานเรื่องไอ้ปุดโป่งตำนานเรื่องพ่อท่านกลายเทพเจ้าศักดิ์สิทธิ์แห่งลุ่มน้ำกลายตำนานเรื่องเขานางหงส์และตำนานเรื่องถ้าพระขยงค์ และจังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้มาพัฒนาเป็นสื่อภาพเคลื่อนไหว (Animation)
3. โรงเรียนควรพัฒนานิทานและตำนานพื้นบ้านของจังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้มาพัฒนาเป็นหนังสือการ์ตูน เพื่อเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมในหลักสูตรของสถานศึกษา
4. ศึกษาประสิทธิภาพของการนำสื่อภาพเคลื่อนไหว (Animation) ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมในหลักสูตรของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิเคราะห์ศีลธรรม จริยธรรมพบว่าศีลธรรม จริยธรรมที่ปรากฏได้แก่ ความสามัคคี ความมีน้ำใจ ความกตัญญูทเวที ความมีวินัย ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความสะอาด และการรักษาสิ่งแวดล้อม ดังนั้นระดับครอบครัว บิดา มารดา และผู้ปกครองสามารถนำตำนานและนิทานพื้นบ้านภาคใต้เหล่านี้ไปใช้ในการสั่งสอนบุตรหลานของท่าน เพื่อเป็นการปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรมให้แก่บุตร หลาน

ระดับโรงเรียนสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาศีลธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยการปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรมผ่านตำนานและนิทานพื้นบ้าน ภาคใต้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546).ปฏิรูปการศึกษา9คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษา.

ค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม2560, จาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=13677&Key=news_research

กิติรัตน์ ยศธรรมสวัสดิ์. (2547).เสี้ยวสวาด (เฉลียวฉลาด): การศึกษาเปรียบเทียบฉบับ ล้านนากับฉบับอีสานเชิงคติชนวิทยา. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

งามตา วนิทานนท์. (2536).ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดา มารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร. งานการวิจัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.

จันทร์ดี แสงห้าว. (2542). กลวิธีการถ่ายทอดอุดมการณ์ในนวนิยายสำหรับเด็กที่ ขณะการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ระหว่างปี พ.ศ. 2521 - 2531. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขา ภาษาไทย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

จารุวรรณ ธรรมวัตร. (ม.ป.ป.). วรรณกรรมท้องถิ่นกรณีอีสานล้านช้าง. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ. (2540).สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสังคม วิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชาย โพธิสิตา. (2556) ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ.พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้น ตั้งแอนด์พับลิชชิง.

- ทวิช บุญแสง. (2556,19 มกราคม). **สัมภาษณ์.**จันท์ สุวรรณสังข์ ณ บ้านเลขที่ 59 หมู่ 3 ตำบลสามตำบล อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- ทวิช บุญแสง. (2556, 20 มกราคม). **สัมภาษณ์.** พานิช จันทวี.ณ บ้านเลขที่ 23/2 หมู่ 2 ตำบลที่วัง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- ทวิช บุญแสง. (2556, 21 มกราคม). **สัมภาษณ์.** วิสัย ช่วยชาติ. ณ บ้านเลขที่ 23 หมู่ 2 ตำบลเขาต่อ อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่.
- ทวิช บุญแสง. (2556, 22 มกราคม).**สัมภาษณ์.** เต็จ วิเชียร. ณ บ้านเลขที่ 28/3 หมู่ 5 ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- ทวิช บุญแสง. (2556, 23 มกราคม). **สัมภาษณ์.** อุทิพย์ ผุดวัฒน์. ณ บ้านเลขที่ 106/2 หมู่ 2 ตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช.
- ทวิช บุญแสง. (2556, 24 มกราคม). **สัมภาษณ์.** เสาวนีย์ ศิลปวิสุทธิ์.ณ บ้านเลขที่ 41/1 หมู่ 4 ตำบลทุ่งไผ่ อำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- ทวิช บุญแสง. (2556, 20 พฤษภาคม). **สัมภาษณ์.** หัน อินทรมาต. ณ บ้านเลขที่ 47 หมู่ 5 ตำบลบางมะพร้าว อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร.
- ทวิช บุญแสง. (2556, 30 พฤษภาคม).**สัมภาษณ์.** เจียน กลิ่นเกษร. ณ บ้านเลขที่ 19 หมู่ 7 ตำบลมะรุ่ย อำเภอ ทับปุด จังหวัดพังงา.
- ทวิช บุญแสง. (2556, 2 มิถุนายน). **สัมภาษณ์.** ผัด เดชมณี. ณ บ้านเลขที่ 25 หมู่ 5 ตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง.
- ทวิช บุญแสง. (2556, 5 มิถุนายน). **สัมภาษณ์.** ทศพล งานไพโรจน์.ณ บ้านเลขที่ 147/323 หมู่ 6 ถนนชนเกษม ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
- น้อมจิต อนุฤทธิ์. (2542).**วรรณกรรมเรื่องท้าวกำพริ้ว การศึกษาเชิงวิเคราะห์.**
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิตา ชูโต. (2551).**การวิจัยเชิงคุณภาพ.**พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพมหานคร: พรินโปร.

- ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2559). **วรรณกรรมและภาษาถิ่นใต้**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
ปรีชา อุยตระกูล และสุวัฒน์ ช่วงเหล็ก. (2547). **การศึกษาวรรณคดีอีสานในเชิง
จริยธรรม**. กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
พรศักดิ์ พรหมแก้ว. (2529). **นิทานพื้นบ้านภาคใต้. ในสารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้
พ.ศ. 2529 เล่ม 5**. สงขลา: สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร. (2546). **ความรู้คู่สังคม3: รวมผลงานวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. กรุงเทพมหานคร:
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิภพ วงษ์เงิน. (2545). **จริยธรรมวิชาชีพ**. กรุงเทพมหานคร: อมรรการพิมพ์.
รัชนก ถีระแก้ว. (2556). **รูปแบบรายการวิทยุทัศน์เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบของ
นักเรียนประถมศึกษา. วารสารเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและงานวิจัย.
20 (1): 31.**
- รัตนะ บัวสนธ์. (2555). **วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิราพร ฐิตะฐาน ฦ ถกลาง. (2537). **ในท้องถิ่นมีนิทานและการละเล่น การศึกษาคติชน
ในบริบททางสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **รายงาน
ปฏิรูปการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- อารีย์ ทองแก้ว. (2547). **รายงานวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนของนิทานพื้นบ้านชาวไทย
เขมรบ้านสะเตาดำบลนาบัว อำเภอเมืองจังหวัดสุรินทร์**. สุรินทร์:
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. สถาบันราชภัฏสุรินทร์.